

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban dtvéve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 — —

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, április 14.

Honvéd-ágyuk.

A békekonferencia lassankint szerveződik, s bár a francia, angol, török már is gravámenekkel áll elő, mégis csak megtörténik az első komoly lépés ez ügyben, mely ha nem is fog sikerülni, de örök szép momentuma lesz a világ történelemnek.

Hogy alig lesz egyéb a czár világ-békéjéből, mint történelmi jelenet, azt az országok politikai irányai mutatják.

Franciaország tenger alatt járó hajókat gyárt, melyekről előre is jelenti, hogy lemondani nem fog a békekonferencia kedvéért sem. Anglia rengeteg új hadihajót készített s éppen a napokban tette rá a kezét a »Barátság« sziget csoportra. Törökország tiltakozik, hogy Bulgária is meg van hiva a konferenciára és messze keleten minden nemzet hadi hajói össze gyűlnek, hogy »bérbe« vegyenek egy-egy kínai kikötőt.

Ott van már egy osztrák-magyar hadihajó is. Mind bizonyosabbá válik a dolog, hogy ez is foglalni akar. Okosan is teszi, mert kinézerei nem voltak elegendő számban a monarchiának, ennek a régi bárkának, melyben pedig minden egyéb Isten teremtette nemzetiségből van egy pár. Hát így teljes lesz a kollekczió. A czop-

pot ugyis okkupáltuk már régen, jöjjön egy kis honi föld is hozzá, melyben még jobban terem és fejlődik.

Mindez tehát élénken illusztrálja, hogy egyéb baja csakugyan nincs a világnak, mint éppen a világbéke őszinte óhajta.

Ilyen viszonyok között egészen természetes, hogy nálunk is szaporítani fogják a hadi kereteket és a hadi felszerelést.

Hanem hát a közös hadügyi kiadásokat ugyis hatalmasan fel fogja srófolni a hadügyminiszter a gyarmat-politika miatt, jó ha ezt meg tudja kapni a delegációtól. Arra nem is mer gondolni, hogy újabb tüzér hadosztályokat is kérjen, pedig ez is kell.

Ha kell akkor meg is lesz, mert régi dolog, hogy amit nem akart megadni a magyar ember zsebe, azt örömmel adta oda a szíve.

Forduljunk hát a szívhez.

A honvédségnek régen szüksége van tüzérségre, mely anélkül csonka, tehát megengedtetik, hogy négy üteg honvéd-tüzérség szerveztessék.

Lesz öröm majd ismét az országban! Mekkora nemzeti vívmány! Majd világitunk és zászlózunk a nagy esemény öröme. Pedig mindössze is annyi az egész, hogy a hadügyminiszter ur megkapja mindazt amit követel, csak hogy egy részét nemzeti színű pakkolásban.

Hanem azért mi is örömmel vettük ezt a mind pozitívabb formában fellépő hirt a honvéd-ágyukról, — de ez a kis örömünk sem tartott soká.

Sajnálattal hallottuk tegnap a hadügyminiszter helyettesétől Gromon államtitkártól, hogy a honvéd-tüzérséget és műszaki csapatokat csupán pénzügyi okokból nem állítják még fel.

Ha csakugyan nincsen más akadály, ezen könnyű segíteni. Adót ugyan nem fizet szívesen a magyar, adóemelést még kevésbé fogad szívesen, de a honvéd-tüzérséget akár önkéntes adóból is fel lehetne állítani és ismerve a honvéd név varázsát, azt merjük mondani, hogy fenntartása sem okozna deficitet a magyar államnak.

Igaz, hogy minden miniszter hangsúlyozza a takarékossgot, de a honvédség fejlesztésénél megelégednék a nemzet kevesebb takarékossgal is.

A pártjából kizárt képviselő. Abban a nagy politikai harcban, amelyet az egyesült ellenzéki csapatok a Bánffy-kormány ellen folytattak, néhány szélsőbali képviselő nem vett részt. Ezek közt volt Horváth Ádám is, a kecskeméti képviselő, akit most főképpé magatartása miatt, a *saját kerületének függetlenségi pártja kizárt a kebeléből*. Mikor az ellenzék a Bánffy-kormány ellen megindította a harcot, ő, bár a párt vezéreiből felszóltották, távol tartotta magát a parlamenti tárgyalásoktól. Ez igen rossz vért szült Kecskeméten s most a szakításra közvetlen okot az is adott, hogy Horváth a vá-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Legenda a lilimos leányról.

Irtá: Deér.

I.

Élt egyszer egy hatalmas, nagy ur. Méretetlen sok kincsnek volt ura, beláthatatlanok voltak birtokai. És a nagy ur mégis mindig nagyon szomorú, nagyon bánatos volt.

Órák hosszat elszédelt a cyprusi árnyékában. Szomorúan csüggeszté le fejét és néha egy-egy könnyet törölt le bánatos arcáról.

Aztán meg felment tornyos kastélyának tornáczára és onnan tekintett széjjel. És amikor látta a szemei előtt elterülő óriási területet ringó kalászokkal, sokszínű virágokkal behintve, nagy szomorúan sóhajtott föl:

— Istenem mit ér a nagy gazdagság, mit a sok kincs, ha nincs, ki azt utánam élvezze?

Aztán meg térdre borult a nagy ur s buzgó fohással kérte a mindenek Urát, hogy tekintsen alá az ő szegény szolgájára és eddítse meg életét, küldjön számára egy csacsogó, kicsi gyermeket, a kiért élhessen, a ki örökösse lehessen az ő méretetlen kincseinek.

És az Ur meghallgatta az ő hűséges szolgájának könyörgését.

A nagy ur szépséges feleségének gyermeke

született. Angyal arcú, nagy mélységes kék szemű kis leány.

Nagy volt az öröme a szülőknek. Hálafohászokat rebegtek az Urnak s fogadást tettek, hogy igaz jámborságban, isteni félelemben fogják nevelni leányukat. És jámbor szívvél kérték az urat, adja tudtokra, hogyan telne neki leginkább kedve az ő egyetlen gyermekükben.

És az Ur elküldé az ő angyalát a kis leány búcsójához. Az angyal sokáig nézte az alvó gyermeket s ezüstcsengésű, halk, fuvallat-szerű hangon kezdett beszélni:

— Az Ur kiválasztotta leend e gyermek. Mária legyen a neve. Öröme legyen mindenkinek.

Aztán odahajolt az alvó gyermek fölé s homlokon csókolta. És a csók nyomában a gyermek homlokán egy hóféhér, kicsi lilimos tűnt elő.

És mondá az angyal:

— Viseld az ártatlanság képét képeden. Ez őrizzen meg minden földi hiálkodástól. A fehér lilimos juttassa eszedbe, hogy az Urnak vagy kiválasztotta. Viseld addig az ártatlanság jelét, míg az ártatlanságé vagy. És tudd meg, ha eltűnik homlokodról a fehér lilimos, akkor megszűntél az Urnak kiválasztottja lenni s lesz belőled közönséges földi asszony.

És eltűnt az angyal. A szülők meg térdre hullva imádták az Urat, ki ily nagy kegyességgel volt az ő szerény szolgáival szemben.

II.

Mária, a lilimos leány, növekedett, gyarapodott szépségben, erőben.

Mint angyal járt az emberek közt, kik imádkozó tekintettel néztek föl a leányra, kinek szépsége elvarázsolt mindenkit.

Fehér volt az arca, szinte csak sejtélem-szerű pirossággal. Nagy, mélységesen kék szemének színe vetekedett a buzavirág színével. És szemében ott ült lelkének egész ártatlansága, tisztasága.

Mikor meg kibontotta nagy, aranysárga, szinte csillogó haját, akkor igazán odaillett volna az angyalok közé és tán ott is a legszébb lett volna.

Híre is ment a leány szépségének minden felé. És jöttek a lovagok mindenünnen, hogy bámulják, csodálják a leány nagy szépségét.

Szép, deli lovagok sűrűtek-forogtak Mária körül, de Mária tekintete ott pihent a kék égen s lelke tova szállt az ünnepek zajából.

Mária nem vette észre a deli lovagok tüzes pillantásait, nem értette meg ékes, szerelmes beszédjüket. Csak arra a fehér lilimosra gondolt, a melyik ott fehérelt a homlokán. És így élt tovább isteni félelemben, igaz jámborságban.

De az Ur meglátogatta az ő hiv szolgáit. Egyik csapás a másik után köszöntött be a nagy ur hajlékába. Lassan-lassan elfogyott a sok kincs, el a nagy gazdagság.

rosi képviselői választásoknál elfogadta a kormánypart részéről följánlott jelöltséget. Horváthot előre értesítették az ellene beadott kizárási indítványról. El is ment a vezérbizottság ülésére, ott előadta védelmét, amelyet azonban nem találtak kielégítőnek s ezért elhatározták a pártból való kizárását.

Uj állami nyugdíjasok. A kormányváltozás évi 20,000 forinttal növelte az állam nyugdíjterhét. A törvény szerint ugyanis nyolcz-ezer frt penzió illeti meg *Bánffy* Dezső bárót, ugyanannyi *Erdély* Sándort, négyezer forint pedig *Dániel* Ernő bárót. Ez a teher nyolcz-ezer frtra száll le addig, amíg *Szell* miniszterelnök vezeti a belügyi tárczát is, minthogy ezen idő alatt nem vétetik igénybe a belügyminisztert egyébként megillető tízenkétezer frt javadalmazás.

Pártbomlás.

Budapestről kapjuk a következő sorokat:

Budapest, április 14.

Mig idehaza váltig hirdetik a szabadelvű párt egységét és elakarják hitetni velünk, hogy a farkas és a bányász összebékültek és hogy az előbbi soha többé nem fog törni az utóbbi megrontására, addig a külföldi lapokban nap nap után őszinte közlemények jelennek meg a magyarországi politikai helyzetről.

A hazai sajtó a nagy harcok után kimerült, pihen, nem lát vagy nem akar látni, de a külföldiek szemén nincsen hályog és misem gátolja őket a szókimondásban.

Németország legelterjedtebb napilapja, a »Berliner Tagblatt« foglalkozik legújabbán a magyar viszonyokkal és többek között a következőket írja:

Szell Kálmán miniszterelnök épp oly kevéssé fog Ausztria belügyeibe beleavatkozni, mint Magyarország korábbi kormányai, — a mig nemzetiségi kérdésekről és pártharcokról van szó. Senki nála erélyesebben vissza nem utasítana oly kísérletet, ha viszont valamely osztrák minisztérium akarna magyar ügyekbe beleavatkozni. De aligha nézne nyugodtan oly föderalisztikus kísérletezéseket, a melyek monarchia egész fennállását megingatnák és talán az ő személyével áll és bukik a magyar alkotmány

integritása is. Nem hiába jelentette ki gróf *Tisza* István egy figyelmetkeltő parlamenti beszédében, hogy előtte teljesen közömbös, vajjon Ausztriában szabadelvű, vagy abszolút kormányzat van-e, vajjon a németek, vagy szlávok uralkodnak-e, vajjon fenmarad-e a mostani alkotmány, vagy a föderalizmus kerül-e helyébe. *Nem ok nélkül mondta ezt gróf Tisza* István. Ő ismeri a viszonyokat, ő tudja, mily nehéz szívet ejtettek el Bánffyt és menyire szeretnék Bécsben kormányzásának folytatását, akár *Tisza* akár *Lukács* miniszterelnöksége alatt. Bécsből egy titkos kéz működik Budapest felé és talán őszre ostrom készül a magyar parlamentben Szell Kálmán pozíciója ellen, megindítva oly elemektől, akik bizonyára nem távoznak a kormánypart husos fazékai mellől, ha nem volnának biztosak igen fontos bécsi tényezők messzemenő támogatásáról.

Azt hisszük, hogy nem tévedünk, ha ennek a közleménynek forrását Budapesten keressük és pedig éppen abban a táborban, mely őszre a kormánypart husos fazékai mellől távozni készül.

A Tisza-Bánffy gárda még nem halt meg és még meg sem adta magát. Egyelőre a párt kebelében szövi jövő terveinek szárait és ha ott nem sikerül nekik nyeregbe jutni, úgy befogják váltani fenyegetésüket és őszre ellenzékbe fognak menni.

Hire jár, hogy *Gajary* Ödön, a klikknek egyik oszlopos tagja, október elsején nagy napilapot indít, mely a fenti berlini tudósításban jelzett új pártnak közlönye volna.

Az egész tervet nagyon helyesnek és egészségesnek tartjuk. A mi nem együvé való, az ne is maradjon együtt. A haladás és a maradiság nem küzdhetnek közös zászló alatt. Sokkal jobb, ha a Tisza-Bánffy-párt nyit sisakkal lép ki a küzdőterre, mintha fekete lovagként zárt sisakkal ott bujkál az új irányt követő szabadelvű táborban.

A párt számításait csak egy körülmény huzhatja át: az új választások. Ezek során szép csendben, immár törvényes választások alapján kibukhatik az egész tábor. Megpróbálhatják az új pártalakulást a választásoknál, de nem hisz-

szük, hogy a magyar nép valami nagyon visszavágynék a ledöntött régi bálványok után, melyeket különben sem a nép bizalma, hanem az erőszak, a szurony és pénz hatalma tartott fenn.

ORZSAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, ápril. 14.

Ma *Lukács* László pénzügyminiszter napja van — tárczájának költségvetését veszik elő. A terem eléggé népes, mikor Perczel Dezső elnök az ülést fél tizenegy óra tájban megnyitja.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után elnök jelenti, hogy *Teleky* Sándor gróf egészségi okokból négyheti szabadságot kér. A Ház azt megadja és nyomban a pénzügyi tárca költségvetésének tárgyalásába fogott.

A pénzügyi tárca.

Neményi Ambrus előadó ismerteti a költségvetést.

A költségvetéshez *Komjáthy* Béla beszél elsőnek.

Komjáthy Béla a költségvetés pénzügyi tételeire kiterjeszkedni nem akar. Az előadó szerint a földadónál egy fél milliónyi esés mutatkozik és a költségvetés reális. Ebben összefüggést igazán nem talál. A pénzügyi adminisztráció az egész vonalon kifogás alá esik. A közigazgatásnál alkalmazottak a közönségben ellenséget látnak s így érthető, hogy viszont a közönség ellenszenvvel viseltetik irántuk. A közegek mindenütt a polgárok ellenére cselekszenek. Például az illeték kiszabásnál a fölszólalások egész özönével találkozunk. Az adóhivatali közegek kivetik az adót, községekben a jegyző beszédi, de vajmi ritkán van helyesbítés, mert a kivetést nem ellenőrzik.

A fogyasztási adókról és ezzel kapcsolatban a mezőgazdasági szeszgyárról beszél. Ezeket az ipari szeszgyárak rovására károsnak tartja.

— *Pedig addig nincs erőteljes földművelés, addig nincs erőteljes ipar!* — szól közbe *Ugron* Gábo.

Komjáthy sürgeti az adórendszer változást. Kifogásolja a cukorprémiumos rendszert. Ez már megbosszulta magát, mert a cukorvámokat mindenütt emelik. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon).

A nagy urból szegény ember lett, ki oda költözött a tenger partjára egy kis nádfödeles kunyhóba és halászzal tengette életét.

Mária meg segített anyjának a hálók foltozásában.

De azért nem panaszkodtak soha. Megnyugodtak az ur akaratában.

Sőt Mária boldogabb volt a szegénységben, mint a fényben. Így jobban tudott imádkozni, így közelebb tudta magát Alkotójához.

Mikor így estéknél előragyogott a halványan fénylő hold és ragyogó sugarait odavetette a tenger lágyan hullámzó vizére, akkor Mária leült kicsiny csónakjába s kivezett a sík tengerre. És itt letette az evezőt. Tekintéssel az eget kereste és énekelni kezdett az ő búbájós, imádságra hívogató hangján . . .

Ilyenkor leszállt hozzá az Úr anyála és beszélt Máriának arról a nagy boldogságról, a mely ott a kék ég fölött reá vár. Mária lelkét megszállta ilyenkor valami erős, csodás vágyódás azután az ismeretlen nagy boldogság után és könyörögve kérte az anygalt, hogy járjon közbe az Úrnál, hogy mielőbb részese lehessen annak a nagy boldogságnak.

Az anygal mosolygott s vigasztaló, édes hangon mondta Máriának, hogy még nem jött el az idő. Mária megnyugodott és nagy alázatosan mondta:

— Legyen meg Uram a te akaratod!

III.

Egy holdvilágos, illatos nyári estén Mária ismét csónakjában ült s engedte, hogy ringassák a szelíden hullámzó habok. Újra énekelt

s hangja messze elszállt a nagyságos csendességben.

És Mária egyszerre úgy hallotta, mintha valahonnan a nagy messzeségből egy hang válaszolna az ő énekére. Messzececsengő, érczes volt a hang. Mária hallgató áhitattal leste az éneket s mintegy akaratlanul evezett arra, a honnét a hang odaszállt hozzá.

Nemsokára egy csónak tűnt föl előtte, mely egyre közelebb jött hozzá. Egy ifju ült benne, kinek csillogó, fekete volt a haja, tüzes a pillantása és mézédés a szava.

Az ifju közel evezett Máriához és mikor meglátta Máriának nagy szépségét, elhalt a szó ajakán s csak nagy sokára tudott szólni.

— Milyen szép vagy te! Tán a vizek tündérért csodálhatom benned?

Mária úgy érezte, hogy az ifjunak minden szava a szívébe nyilallik. Először történt vele, hogy tekintetét nem merete az ifjura emelni. Lesütött szemekkel válaszolt:

— Nem vagyok tündér. Mária vagyok, a parti halász leánya. És te ki vagy? Hallottam szép hangodat, mely búbájós rezgésbe hozta lelkemet.

Az ifju remegő hangon válaszolt:

— Livió vagyok, a halászegény.

— Énekelj hát. Livió újra, — szólt Mária.

És az ifju énekelni kezdett az ő szíveket megragadó hangján. Mária áhitattal hallgatta. Majd ő is énekelni kezdett és úgy érezte, hogy sohasem énekelt még oly bensőséggel, mint most.

Sokáig mulattak együtt. A hold már magasan járt s Máriának eszébe jutott, hogy

szülei már várják. Hazafelé kezdett evezni. Az ifju halászegény meg mellette evezett és beszélt Máriának valami csodás világról, mely illattal, boldogsággal van tele. Mária nem értette, de őrezte, mint fogja el lelkét valami csendes szomorúság, mikor az ifjutól válnia kellett.

— Eljössz holnap is Livió? — kérde az ifjutól

— El Mária holnap is és ezután mindig, a mig csak te akarsz.

És úgy is lőn. Másnap este újra együtt eveztek a tenger csendes hallgató habjain. És ezután sokszor, minden este.

Az ifju már átszállt Mária csónakjába és úgy énekeltek közel egymáshoz, kéz a kézben. Aztán elhallgattak. Sokáig hallgattak és csak nézték egymást. Majd az ifju közelebb húzódott Máriához s epedő hangon szólt hozzá:

— Mária, tudod-e mi a szerelem?

— Nem, — szólt Mária.

Az ifju szomoruan ereszté el a leány kezét. Mária ijedten kérde:

— Livió, mi bánt? Miért lettél egyszerre oly szomorú?

Az ifju szomoruan, rezgő hangon válaszolt:

— Mert szeretlek Mária, Szeretlek hévvel, lángolón. Minden gondolatom, szívem minden dobbanása csak a tied. És te azt mondod Mária, hogy nem ismered a szerelmet. Tehát nem szeretsz!

— De szeretlek — szólt Mária s arcát pir futotta be. Nem tudom mi a neve annak az érzelmenek, mi lelkemet betölti de tudom érzem, hogy csak a tied vagyok Livió, hogy

Regalebélők visszaélései.

Folónyi Géza a pénzügyminiszterrel szemben bizalmatlanságának okait fejtegeti. A fogyasztási adók kiadásánál rendszer fejlődött ki. A községeknek már előre tudják, hogy az árverésen ki kapja meg a beszédés jogát. Itt visszaélésekről van szó és ennek okából említi ezeket a regaledolgokat. Rámutat a szeszitalok pusztító hatására és hivatkozik a kihágási törvényre, amely szerint ittas embernek ital nem adható. És mégis mi a tapasztalat. Az hogy a hatóság nem üldözi azokat, akik részeg embereknek továbbra is italt adnak. A községekben nap-nap után történnek ilyen esetek és mégsem büntetik sem a kocsmáros, sem a regalebélőt, mert attól félnek, hogy ha a szeszfogyasztás csökken, akkor a regalejüvedék is csekélyebb lesz.

Egri mandátum.

E kijelentés után a múlt politikai rendszeréről emlékezik meg. A múlt kormányban ketten voltak, akik az ismert rendszert meghonosították: Lukács László és Erdély. Az egyik az eszköz, a másik most már áldozat. Ismétlésekbe bocsájtkozni nem akar, fátyolt vet a multra. Nem hagyhatja azonban említetlen Lukács László egri mandátumát. Kérdi, nem ejtette-e a minisztert gondolkodóba az a két szavazat, amelyvel Egerben megválasztották. Kérdi, miért tartotta ezt meg, amikor Vizaknán egyhangulag választották meg?

Ischli klauzula.

Az ischli klauzulát veti szemére a pénzügyminiszternek. Lukács azt mondta, hogy a klauzulával az osztrák obstrukció kezéből ki akarta csavarni a fegyvert. Helyes dolog-e az osztrák talpából kivenni a tüsköt és a magyarba beleszúrni?

Polónyi ezután a provizorium javaslattal foglalkozik. A Bánffy-kormányra a leghatározottabban opponálta, hogy a törvényben biztosított önálló vámterület joga a törvénybe bevétel. Azt hirdették, hogy Ausztriával Magyarország nem köthet szerződést. Ez az 1868. XII. t-cz. minden sarkalatos intézkedésének felforgatása. Azt is ki akarták játszani, hogy a szövetség felbomlása után Magyarország nevében a külállamokkal a kereskedelmi szerződéseket külön kössék. Azután bevették a klauzula perenisitációt, mely akár Ischiben, akár augusztusban szerkesztették, a kiegyezési törvényt alapjaiból forgatta volna ki s most statuált állapotok az önálló vámterülethez való jönnék

eljárásával örökre fentartották volna, ha a törvényhozás bármely tényezője vagy a korona megtagadja a hozzájárulást az azok megváltoztatására irányuló intézkedéstől. Hirdették, hogy Ausztria hozzájárulása is kivántatott Ischiben s s Bánffy Dezső győzelme volt, hogy erről lemondott.

Ezután az ex-lex-el foglalkozik Polónyi. Lukács pénzügyminiszter a törvényhozási felhatalmazás nélkül kivetett adók benem fizetése miatt is szed késedelmi kamatot. Ez az alkotmányvétség fentartás — kijelenti, hogy a pénzügyminiszter iránt, noha személyesen iránta a legmélyebb tisztelettel viseltetik, a legmélyebb politikai bizalmatlanságot táplálja és ezért a költségvetést nem szavazza meg.

Rossz gazdálkodás.

Major Ferenc: A sok milliós kiadásokkal szemben a közoktatásügy fejletlen voltára utal. Az utolsó évek alatt a pénzügyi tárcza nem segített az iparos osztály helyzetén, nem járult hozzá a kereskedelmi tárcza üdvös intézkedések létesítéséhez. A mezőgazdasági érdekeket is elhanyagolták évtizedeken át. Major a sok mulasztással oda lyukad ki, hogy a pénzügyi tárcza súlyos millióit helytelen célokra vesztegetik a legsúlyosabb követelmények megtagadásával. És e mellett az ország adózó képességét a végtelenségig kimerítik. A mezőgazdaság már nem bírja el a súlyos terheket és azt mondhatjuk az iparról is. A kisgazda és az iparos a nagy adóterhek alatt összerokad. Az évtizedek során nem a nemzeti jólétét munkálta a kormány a népek fiúleiket összeharagosított milliókkal. Nem folytattak józan gazdasági politikát, mert a jólét emelkedése nem áll arányban az adók fokozásával. Könyötsen a pénzügyminiszter a kisgazdák és iparosok adóterhein, a hitelszövetkezeti törvény megfelelő keresztülvitele által. Ezután néhány borhamisítási esetet is elbeszél.

A költségvetést nem fogadja el. A tárczához szólásra többen nincsenek feljegyezve. Előnk az általános vitát bezárja.

A miniszter válasza.

Lukács László pénzügyminiszter mindenképp válaszol Komjáthy ellenvetéseire; kormánya alatt a fogyasztási adók nem emelkedtek. A darabszám szerinti munkások megadóztatása már az egyenesadók körébe tartozik. A kormány különben már segített ezek helyzetén. A kormány tudja, hogy a fogyasztási adórendszerrel nem szabad valamely iparág fejlődését

meggátolni. A szesztermelés megduplázódott. A szesz kivétel megszűnését például nem az adórendszer korlátozza. A kormány nem kicsinyli a mezőgazdasági szeszipar fontosságát, de nem hanyagolja el az ipari szeszgyártás érdekeit sem. A tőzsdeadó behozatalát maga is kívánatosnak tartja, de tőke-szegény országban vigyázni kell, hogy ne bántuk meg az amugy is csekély börze forgalmat. A *hirdetményi* bélyeg reformját sőt esetleg eltörlését tervezi. A biztosítási ügyek reformjával foglalkoznak. A szülő szükségnek tart olyan intézkedést tenni, hogy a biztosító társulatok az országban lehetőleg hazai papirokban tegyék le díjtartalékjukat.

Azt mondotta Polónyi, hogy a fogyasztási adó bérletei körül a törvényhozás intézkedései ellen járnak el. Ez téves. A kincstár, ahol meg lehetett egyezni, a községeknek adta a bérletet. A kit kihágás miatt büntetnek, azzal szemben a pénzügyi bíróságok az italmérések engedélyezésénél a legnagyobb szigorral lép fel. Abszolúte nem vezetik a kormányt itt fiskális szempontok, sőt amennyire lehet küzd az iszákosság ellen.

Személye iránt Polónyi fokozott bizalmatlansággal viseltetik az egri választás, a provizorium és az ex-lex utáni késedelmi kamatok miatt. Nincs szándéka Polónyi bizalmatlanságát eloszlatni és így kénytelen abba, bár sajnálkozással belenyugodni. Mandátumát a bíráló bizottság felülvizsgálta s helyesnek találta. A kiegyezés körüli álláspontját ismeri a Ház és így e körüli vádakra nem terjeszkedik ki. A kormány csak Ausztriával parlamenti uton akart kiegyezést kötni, de az önálló rendelkezéseibe Magyarországnak nem lett volna beleszólása. Ez volt a béketárgyaláskor a kormány álláspontja. A magyar kormány nem mondotta azt, hogy Ausztriával a törvény rendelkezése miatt nem köthetünk szerződést, hanem azt, hogy ilyen kérdésekre lehetetlen lenne megegyezni. Tehát nem jogi, hanem czélszerűségi akadályról volt szó. Azt se vonta kétségbe a kormány, hogy önálló vámterület esetén nincs jogunk a külön szerződés kötésre, de ezt a vámközösség fentartása esetén czélszerűségi szempontok teszik lehetetlenné.

Az indemnití visszaható ereje indokolja a késedelmi kamatokat. Nem tartotta volna helyesnek, hogy azt az adózási erkölcsöt, melyet a nép lelkében nagynehezen lehetett ébreszteni, az ex-lex idő miatt megrendíteni.

Ezután még több kérdésre válaszolva a költségvetést elfogadásra ajánlja. (Eljenzés).

Komjáthy Béla, Polónyi Géza és Lukács László rövid felszólalása után a többség egy általánosságban mint részleteiben megszavazta a költségvetést.

A miniszter ezután beterjesztette az approprációról szóló törvényjavaslatot.

Ezzel az ülés 12 órakor véget ért.

A három órás ülések hatályon kívül helyezettek és holnap a kérvényeket tárgyalják.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Április 15. Jegyző vizsgálat a vármegyeházán.
 Április 15. Műkedvelői előadás a szinkörben.
 Április 16. A Szigligeti Társaság közgyűlése d. e. 11 ó.
 Április 17. A városi árvaház igazgató választmányának ülése d. e. 10 órakor.
 Április 19. Esküdtészi tárgyalás.
 Április 23. Nemzeti Szövetség közgyűlése d. e. fél 10 órakor a városházán.
 Május 22. A régészeti és történelmi egyesület közgyűlése.

* **Személyi hír.** *Nátafalussy* Kornél kir. tanácsos, tankerületi főigazgató, a felügyelete alatti délvidéki középiskoláinak hivatalos meglátogatása végett Temesvárra utazott. Egy hónapig terjed a hivatalos körút.

* **Kisajátítás a Bazar-szorosban.** A nagyváradi kir. törvényszék, miat irtuk, visszautasította Nagyvárad város megkeresését a Mayr és Weiszlovits házak kisajátítása iránt, mivel a kisajátítandó épületek leírása nem lett mellékelve. Most már pótolta a mérnöki hivatal ezt, míg a főügyész megkötötte a szerződést azokkal a háztulajdonosokkal, akik a kisajátítás

szívem minden dobbanása csak neked szól, álmaimban csak téged látlak s csak akkor vagyok boldog, ha melletted lehetek.

A ifju arcza felderült s csillogó tekintettel nézte Máriát s boldogságtól reszkető hangon szólt:

— Ugy hát boldog vagyok. A szerelem az Mária, mi betölti lelkedet.

— És odahajolt a leányhoz, átfogta karcsu derekát s megcsókolta homlokán azt a fehér liliumot.

Mária felsikoltott. Arcza piros volt, mint a tűzrózsa. Nem tudta mi van vele. Csak odaborult az ifju keblére és sirt sokáig keservesen.

— Mi bajod van Mária? — kérde az ifju — Nagyon boldog vagyok, — susogta Mária.

IV.

Mária ott ült a tenger partján egy pálma fa árnyában. Tekintete beleveszett a végtelen tenger csillogó vizébe. A gondolata meg oda tévedt az ő szerelmes Liviójához.

— És úgy vágyódott az ifju után. Egyszerre fényesség támadt körülötte és állt előtte az Ur angyala.

Mária máskor úgy örült, mikor az angyal lejött hozzá s most úgy remegett, úgy félt.

Az angyal szomoruan, mosolyogva szólt Máriához.

— Mária az Ur küldött hozzád. Tetszett neki a te jámborságod s megelégette a földi életedet. Akarsz-e Mária annak a földön tuli nagy boldogságnak részese lenni? Akarsz-e meghalni. Mária s az Urral egyesülni?

Mária arcza még fehérebb lett. Egyideig

hallgatott s aztán kissé habozva, alázatos kérelemmel szólt az angyalhoz:

— Oh bocsássatok meg és engedjétek élnem! Hisz oly szép az élet.

Az angyal szomoruan mosolygott.

— Jól van Mária. Elj tovább. Az Isten irgalmas veled. Mond meg mit óhajtasz, mit vársz leginkább a földi élettől?

Mária odaborult az angyal elé a földre s elcsukló, lázas hangon szólt:

— Engedjétek meg, hogy Livió, a halászlány az enyém lehessen. Mert én szeretem Liviót, nagy szeretettel, igaz szerelemmel.

Az angyal arczára bánatos felhő borult. Főlemelte Máriát.

— Legyen meg a te akaratod Mária! Nem tudod micsoda boldogság várt reád! De te azt elvetéd magadtól hívságos földi szerelemért.

— Oh én boldog vagyok — rebegte Mária — s Isten megbocsátja nekem ezt a boldogságot. Hisz ő adta keblembe a szívet, mely most ébredt föl és első dobbanásával elárulta, megsugta nekem, hogy gyarló földi asszony vagyok, mint a többi. És én áldom az Urat, hogy ezt megérnem engedte.

Az angyal odahajolt Mária fölé és megcsókolta annak homlokát. És a csók nyomában eltűnt Mária homlokáról a fehér lilium és eilebegett az Ur angyala.

Mária meg odaborult a parti fenyőre s áldotta az Urat, ki megengedte neki, hogy szerethessen.

Aztán meg fölkelt s epedő tekintettel nézett arra felé, ahonnan az ő szerelmes Livióját jönni tudta.

mellőzésével, egyezség útján bocsátják át a Bazár-szoros rendezéséhez szükséges ingatlanokat. Hillinger Lipót a szerződésbe olyan feltételeket tett, amelyek eddig nem voltak szóban. Nevezetesen, hogy a Preisz Lipót és fia cégnek az építkezések alatt az utcán bódét enged a város s az építendő új bazár épületben bármely helyiségre egyenlő feltételek mellett elsőbbsége legyen ennek a cégnek.

* **A jogászok gyűlése.** Az akadémia ifjúsága tegnap tartott értekezletén elhatározta, hogy legközelebb egy felolvasó estélyt rendez a Szacs-vay-szobor alapja javára. Tekintve a nemes és hazafias célt, tervbe vették, hogy az ünnepélyen való részvételre felkérjük dr. *Bulyovszky* József polgármestert mint a Szacs-vay-szobor bizottság elnökét és dr. *Várady* Zsigmondot, mint a bizottság legagilisebb tagját. Az ünnepély sikerének előmozdítása végett öt tagu bizottság működik. Szintén tegnapi napon határozták el, hogy május hóban majálist rendeznek, amelynek tiszta jövedelme az olvasóhelyiség beruházására fordítatik.

* **A főorvos lemondása.** Hosszu másfél éve őrzi a szobát betegen Nagyváradi város érdemekben gazdag főorvosa. Mivel nincs remény arra, hogy rövid időn teljesen visszanyerje egészségét, mint értesülünk, a napokban benyújtja lemondását. Most töltötte be hivataloskodásának 10 évét. Ez alatt igen sokat fejlődött közegészségügyünk. Ő volt az, aki pontos kezelésével megbízható statisztikát rendszerezített s kimutatta, hogy téves az a sötét kép, amelyet azelőtt bocsátottak nyilvánosságra Nagyváradi város közegészségügyének és halálozási arányának állapotáról. Dr. *Hoványi* Ferencz elévülhetlen érdeme, hogy a járványkórházat olyan nivóra fejlesztette, amilyent az ország vidéki városaiban hiába keresünk. Az ő érdeme a Gyermekkórház felállítására irányuló mozgalom megindítása. A lemondás még nem befejeztény s máris megindultak a kombinációk az új főorvos személyére nézve. Legtöbb kilátása van ez állásra dr. *Bartthy* Akos tb. főorvosnak, aki már hosszú idő óta vezeti a város közegészségügyi hivatalát nagy buzgalommal és odaadással és kineveztetése csak természetszerű elismerése volna eddigi működésének. — Azonkívül emlegetik dr. *Korda* Kálmánt, orvosi karunk e nagy tudományu kiváló tagját, aki általános becsülésnek örvend.

* **Tanitók összejövétele.** A »Nagyvárad Tanitók Köre« rendes havi összejövetelét ma (szombat) délután 6 órakor tartja meg, melyre a tagokat tisztelettel meghívja az elnökség.

* **Vizsgálatot kér az árvaszék.** Nagyváradi városának csütörtökön tartott közgyűlésén egyik beszédében *Bertsey* György törvényhatósági tag akként nyilatkozott, hogy »az árvaszék tagjai az árvákat és árvaházakat pénzért nézik meg«. Ezen kijelentést az árvaszékre nézve dr. *Grámm* Károly sérelmesnek találja s beadványt intézett a polgármesterhez, amelyben kifejti, hogy ha ez a vád alapos, akkor megtorlandó a mulasztó tisztviselőn, ellenben ha nem felel meg a valóságnak, a tisztviselők érdekében elégtételt kell adni a méltatlanul megtámadott tisztviselőknek. Ezért kéri, hogy a városi árvaszék tagjai ellen a fegyelmit megelőző vizsgálatot indítsák meg.

* **Az utolsó nap.** Ma április hó 15-én van az utolsó nap az adók befizetésére, mert aki ma nem fizeti le a múlt évi adóhátralékát, nem lesz 1900 évben szavazati joga.

* **Helyettes főügyész Nagyváradon.** A nagyváradi kir. ítélőtábla kibővítését sürgetőssé teszi az a körülmény, hogy Nagyváradon is mielőbb felállítják a főügyészséget s ez által egész szervezetében hasonló lesz a többi táblához.

Mint halljuk, a nagyváradi kir. táblánál, legalább egyelőre nem lesz főügyész, hanem helyettes főügyészt neveznek ki. Hatáskör és más tekintetben is ez nem változtat semmit, csupán fizetés tekintetében van különbözet, amennyiben az igazságügyi kormány takarékoskodni akar ez által is.

* **Zichy Jenő az ázsiai expedíciójáról.** A magyar földrajzi társaság már régebben felkérte illusztris tagját, gróf *Zichy* Jenőt, hogy tartana előadást legutóbbi ázsiai expedíciójáról. A nemes gróf készséggel engedett a kérelemnek s csütörtökön délután a katolikus kör dísztermében igen előkelő közönség jelenlétében számolt be utazásáról, a melynek tudományos eredményeit már előzőleg ismertette. A nagyterem ez alkalomból zsúfolásig megtelt. Megjelentek *Wlassics* Gyula kultuszminiszter, gróf *Zichy* János, *Szalay* Imre, *Herczegh* Mihály, *Körössy* József, *Havass* Rezső stb. Az ülőhelyeket többnyire díszes hölgyközönség foglalta el. A hallgatóság között érdekes alak is volt, *Vaszili Rallov* orosz államtanácsos, a ki gróf *Zichy*-nek nagy hasznára volt Oroszországban. Nem tudományos szempontokat fejtegetett. Ezeket a közönség talán nem is fogadta volna oly kiváló érdeklődéssel. A gróf ötletszerűen, csevegve beszélt el az ő uti kalandjait, jóízű epizódokkal fűszerezve előadását, a melylyel nem egyszer hangos derűtséget keltett.

* **Az önkéntesek öröme.** Nagy örömük van a 37-es önkénteseknek. Tegnap ismét csilaghullás volt, melynek folytán 12-en lettek káplárokká és 3-an freiterekké.

* **Ártézi kut a városban.** Pár év óta áll már az a magas tetejű bódé a Rimanóczy fürdő előtt a Körözsparton, amelyben ártézi kutat fúrnak. Rimanóczy Kálmánnak az a terve, hogy ha megfelelő meleg vizet találna, nem csak a viz melegítésnek a költségeit takarítaná meg, de fürdője gyógyfürdő lenne. — Kénes tartalmu vizet már találtak, de ez még nem elég mennyiségű, sem nem elég meleg. A jobb idők beálltával ismét megkezdték a fúrást; napról-napra mélyebbre hatolnak le s remélik, hogy nem sokára cselhoz jutnak.

* **A gyorsvonat késéte.** Tegnap este a budapesti gyorsvonat másfél órai késéssel érkezett Nagyváradra. Uj-Szásznál két kocsi kisiklott és ez okozta a késedelmet. Az utasoknak a nagy ijjedelmen kívül nem történt semmi bajuk.

* **Nagyváradról — penzióba.** Hosszu idő óta mostanig azt tartották, hogy a nagyváradi hadosztály parancsnoki állás olyan utolsó stáció, ahonnan emelkedés nincs, hanem akik ide lesznek kinevezve, innét már csak — a nyugdíjba mennek. És a tapasztalat teljesen igazolni látszott eddig ezt a feltevést. Most, hogy a *Pokorny* Hermann előléptetése ezt megczáfolja, egy epizódot hallottunk abból az időből, mikor *Pokorny* Hermann Nagyváradra hadosztályparancsnokká kinevezték. — Egy előkelő körben, társaság között előhozták, hogy a nagyváradi legmagasabb katonai állás olyan penzió előtti végállomás. *Pokorny* Hermann figyelemmel hallgatta a beszédet s a végén megjegyezte:

— Na hát majd meglátjuk; igyekezni fogok, hogy nekem ne legyen végállomásom Nagyvárad.

Hogy valóban nem itt fejezi be katonai pályáját, mutatja a hadtest parancsnokká történt kinevezése.

* **A hivatalos óra változtatása a városnál.** Nagyváradi városánál, félre téve a közönség érdekét, a tisztviselők kényelmének szempontjából keresztül akarják vinni a hivatalos óráknak délelőtre, illetve egyfolytába szorítását. A kérdés abból indult ki, hogy az akkor deficit alakjában mutatkozó rémet elriasszák s takarékoskodjanak fűtésben, világításban. Most aztán kiszült, hogy az csak ürügy volt, mert éppen a nyári időre akarják az új beosztást rendszeresíteni. A községi iskolaszék egyhangúlag ellene nyilatkozott, hogy a községi iskolákban délelőtre vonják össze a tanítási időt; a felekezeti iskolák szintén nem hajlandók az

ilyen változtatásba belemenni. De hát mert itt ezrekről van szó, míg a középiskolákban néhány száz gyermekről, ez utóbbit veszik irányadónak. A középiskoláknak már legközelebb behozzák kizárólag a délelőtti oktatást. A vallás és közoktatásügyi miniszter a városi tanács felterjesztésére a következő választ küldte tegnap Nagyvárad városához:

»A nagyváradi tankerületi kir. főigazgató-sághoz egyidőleg intézett rendelettemmel megengedem, hogy a nagyváradi középiskolákban a folyó 1898—9. tanév III. időszakától kezdődőleg a délelőtti egy huzamban való tanítás honosítottassék meg.«

* **Köszönet egy takarékpénztárnak.** A vall. és közoktatásügyi miniszter a *sarkadvidéki takarékpénztár részvénytársaságnak*, a Sarkadon létesítendő második ovoda javára tett 1000 forintos alapítványáért köszönetét nyilvánította.

* **Husz millió dolláros váltó.** Április 12-én egy huszmillió dollárról kiállított és New-yorkra szóló váltót irt alá Mac Kinley, az északamerikai Egyesült-Államok elnöke. A washingtoni spanyol nagykövetnek adták át a váltót, amelylyel az Egyesült-Államok a békeszerződés értelmében Spanyolországban járó hadi kárpótlását fizették ki.

* **Szegény festő.** Dézsy Károly akadémiai festő, aki már sok sikerült munkát állított ki városunkban, jelenleg minden keresetforrás nélkül van városunkban s ezton hívja fel a közönséget, hogy megrendeléseikkel reája nézve a megélhetést tegye lehetővé. Egy sikerült szénrajza megtekinthető *Farkas* József műker-tész kirakatában.

* **Halálozás.** Részvéteit vettük a következő gyászjelentést:

Plása Ferencz máv. állomásfelvigyázó mint férj egy maga, mint fia Ferencz, valamint az elhunyt szülei: Havranek József máv. ellenőr és neje, anyósa özv. Plása Dávidné, testvére Havranek János, ugy-szintén számos rokonok nevében mély fájdalommal tudatja szeretett nejeinek, anyá, meny és testvérenek Plása Ferenczné született Havranek Emiliának élete 22-ik, boldog házassága 3-ik évében folyó évi április 13-án este fél tíz órakor a haldoklók szent-segíneik ájtatos felvétele után hosszas szenvedés következtében történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai folyó hó 15-én délután 3 órakor fognak az élesdi vasuti állomástól a római kath. egyház szertartása szerint a Keszteghi sírkertben örök nyugalomra tetetni. Mely végtisztesség tételre az elhunytak rokonai, barátnői és ismerősei tisztelettel meghívhatnak. Eled, 1899. április 14-én. Béke hamvaira.

* **Névváltoztatások.** Kiskoru Horovitz Károly bogdánsovárhegyi lakos vezetéknevét »Horvát-ra; — Eliás Jakab m. áll. vasuti fékező nagyváradi lakos vezetéknevét »Berényi-re; — Klein Eliezer nagyváradi lakos vezetéknevét »Kis-re változtatták.

* **Orosz párbaj.** Ezt a jellemző históriát az orosz hadsereg hivatalos lapjában mondja el egy katonatiszt, akinek a dologban szintén volt szerepe. Egy kisebb orosz garnizonban két előkelő származásu fiatal tiszt szolgált együtt. Iskolatársak voltak s később is szoros barátság fűzte őket össze. Egy este több más tiszttel mulattak és a hangos társaság reggel felé meglehetősen emelkedett hangulatban oszlott szét. Másnap reggel benyitott az ezredparancsnok a jóbarátok egyikéhez és egykedvűen kérdezte:

— Remélem emlékezel rá, hogy mi történt veled az este?

— Hogy mi történt velem? — ismétli a fiatal tiszt csodálkozva. — Azt hiszem semmi különös.

— Semmi?

— Legalább nem jut eszembe.

— Akkor hát megmondom én. Wolitzki hadnagy arra kért, hogy végy le egy pisztolyt a falról. Te nem tetted meg, mire ő az öklével fejbe ütött. Nos?

— Bocsánat ezredes ur, még most sem emlékezem rá. De ha megtörtént volna, akkor sem történhetett tudatosan, mert mind a ketten be voltunk esipve.

— Azzal én nem törődöm. Tény az, hogy

Wolitzki megütött téged s mivel más ezred tisztjei is látták, kötelességed a sértést megtorolni. Jónapot.

A fiatal tiszt feleségül ment át Wolitzkihoz, a testi-lelki jóbarátjához, aki még aludt. Felköltötte.

— Vaszilij, emlékezel rá, hogy mit tettél az este? — kérdi tőle.

— Ugyan kérlek, hiszen lógott a fejünk az italtól. Hát mi történt?

— Arezul ütöttél.

Vaszilij nevetve ugrott ki az ágyból és megölelte a barátját:

— Boosáss meg testvér, hisz' csak nem gondolod, hogy komolyan tettem.

— Azt tudom pajtás, de tanuk is voltak, továbbadták és az ezredparancsnok eljött hozzám...

A két jó barát humorosan fogott kezet. Elváltak. S mire megint szembekerültek, pisztoly volt a kezükben. A sors úgy akarta, hogy Wolitzkit érje a golyó. Holtan esett össze. A másik meg harmadnapra a — tébolydába került.

Janku kincse.

— Törvényszéki végtárgyalás. —

— Második nap. —

N a g y v á r a d, ápril 14.

Ma folytatták a kristyóri rablás ügyének tárgyalását, mely azonban nehezen, mondhatni eredménytelenül megy előre.

A délelőtt a 12 vádlott kihallgatásával tett el. Egytől-egyig tagadnak s a csendőrök előtt tett beismerésüket a csendőrök kegyetlen bánásmódjának tudják be. A vádlottak némelyike a vizsgálóbíró előtt is tett beismerő vallomást, ezt meg oda magyarázzák, hogy a csendőrök fenyegették őket, hogy visszakerülnek, ha nem vallanak be mindent, de meg amint a fogházba vezették őket a vizsgálóbíró elé, megijedtek a sok fegyveres őrtől.

Legterhelőbb adatok merültek fel *Lakatos* László ellen, akit tegnap *Tilván* Juon tanu határozottan felismert, hogy ő ütötte agyba-főbe a rablás idején. *Lakatos* László azonban következetesen tagad mindent.

Elnök ráolvassa *Lakatosra*, hogy a rablást követő napon a dutyini vásáron találkozott *Csalma* Igna ismerősével, akit kapacitált, hogy vegyen részt a rablásban s így szól hozzá:

— Na hiszen jól jártál, hogy nem jöttél velünk. Nem sikerült a rablás, mert a szomszédból a kalákások rajtunk ütöttek.

Lakatos László erre azt mondja, hogy *Csalma* Igna neki régi haragossa, még a *György* cigány esetéből kifolyólag.

György cigány esete fel van véve a vizsgálat irataiba is, az elnök felolvassa s nagy derűtséget kelt vele.

Lakatos szűkebb hazájában élt ugyanis egy *György* nevű kőbori cigány, aki csengő, fülbevaló, meg gyűrű készítővel foglalkozott. Művészetével nagyra volt s egy alkalommal azon kijelentéssel lepte meg *Lakatos* t és ismerőseit *Csalma* Ignat, hogy tud ő forintosokat is csinálni. Vagy ötven nézték ezután végig *György* cigány műhelyében a forintos készítést. Ez egy forintost belenyomott egy agyag gümbebe és ügyesen egy vadonatúj forintost is tett az agyagba s melegíteni kezdte a tűzben. Azután az agyagot széttörte és kivette belőle az új forintost, melyet mindjárt el is küldtek a falusi kocsmároshoz pálinkáért, hogy érteke felől meggyőződjenek. A pálinka megérkezett s mire elfogyasztották, a konzorcium meg is volt alakítva.

György cigány ugyanis kijelentette, hogy ő kevés ezüstből sok tallért tud csinálni. Összeadtak tehát 250 forintot és bementek mindnyájan *Aradra* ezüstöt venni. Itt *György* cigány vett valami lepecsételt holmikat és azt *Lakatos* őrizetére bizta s vasuton utaztak hazafelé. Utközben *György* cigány izgágáskodott,

összeverekedett a kalauzzal, az meg a legközelebbi állomáson letette, aminek kétségkívül örült is a *György* cigány, mert a vásárolt holmioról otthon kiderült, hogy *pakfong* és hogy 2 frtot ér. A konzorcium tagjai most már *Lakatos* ellen fordultak teljes haragjukkal, mert azt hitték róla, hogy paktált *György* cigánynyal. *Csalma* Igna is azért haragszik *Lakatosra*.

Téglás Juon így szólott:

— Legyen szíves tek. törvényszék, adjon nekem egy csendőrt, hogy én kinezem meg és biztosítom arról, hogy úgy fog vallani, amint én akarom.

Ezután felolvassnak egy csomó orvosi látleletet s egy ezek közül azt tanusítja, hogy 3 fogoly talpán gennyes seb van.

Délután a tanukat hallgatták ki.

Bogdán Vassali mikor a lövöldözést halotta, segítségére sietett nagybátyjának. Három rabló azonban az udvaron megragadta és püfölni kezdték, látta az alakját, akik verték.

E: Fel tudná itt ismerni, hogy kik voltak, akik bántalmazták?

A tanu nem egész határozottsággal megmutatja *Czirbán* Jánost, *Popa* Pávell és *Pelle* Juont.

E: No *Czirbán* most már nem tagadhatja, hogy részt vett a rablásban hiszen felismerték?

Czirbán tagadja most is, úgy szintén *Popa* Pávell és *Pelle* Juon is, pedig a tanu leírása egyezett.

E: Hányan voltak a *Bogdán* udvarán?

Tanu: Lehetek úgy 7—8-an. Puskát is láttam egy nehánynál.

E: Felismerte azokat, akik a házban bent voltak?

Tanu végignéz a vádlottakon és kimutatja *Téglás* Juont, *Lakatos* Lászlót. *Szubricsán* Kosztán váltig huzódzott a másik háta mögé.

Bogdán Vassali megfogta rajta a szumánt és megrázta:

— Ez is volt tek. törvényszék.

Tassie törvényszéki bírő: *Czirbán*, miért nem száll magába, hiszen az elébb, mikor *Bogdán* Vassali leírta egyik megtámadóját, hogy bajszatlan, szőke volt, maga önkénytelenül is *Popa* Pávellre nézett.

— Én nem voltam, — hebegi *Czirbán* meghatva.

Bogdán Filimonné látta a rablókat, mert az egyik vele szembe jött. Nem látta meg az arcát, mert fogta a szemét és fejét. A többiek elmenekültek, csak 3 maradt hátra,

E: Nem ismerne fel egyet sem?

T: Nem, öreg asszony vagyok már én.

Bogdán Anna gyerekágyban fekszik s nem jelent meg.

Bogdán a rablás idején a segélykiáltásokra ő is oda rohant. *Bogdán* Péter küldte őt a faluba, hogy hívjon segítséget,

Pelle Juonné hites felesége a vádlottnak, akar vallani. A kristyóri rablásról nincs tudomása.

E: Hol volt a férje 1897. évi április hó 17, 18, 19-én.

T: Betegen feküdt kérem otthon, a hideg lelte két hétig s nem is volt távol a háztól.

Pelle Vaszili következik most, a vádlott *Pelle* Juon fia.

E: Van tudomása a kristyóri rablásról?

T: Igen! — — — Nem, nem!

E: Hol volt az apja a pünkösöd utáni héten?

T: Apám otthon volt pénteken, szombaton és vasárnap.

E: Miért mondja ezt, mikor ez nem is volt kérdezve.

Tanu szemlesütve zavartan felel.

E: Talán valaki kitanította, hogy ezt mondja a törvényszék előtt?

T: Nem!

Milán Mitruné tanunak csak arról van tudomása, hogy *Szudricsán* Kosztán a pünkösöd ünnepén otthon volt, de azután nem tudja, mert beteg lett.

Papp Mitru, *Milán* Mitru, *Papp* Floricza, *Hodisán* Mihály tanuk szintén nem tudnak arról semmit, hogy *Szudricsán* Kosztán otthon volt-e pünkösöd után, de az ünnepén látták, a mint a templomban harangozó fiával együtt zöld füvet szórt.

EGYESÜLETEK.

Közgyűlés. A nagyváradai munkás betegsegélyző-pénztár folyó évi ápril hó 16-án esetleg ha a tagok kellő számmal meg nem jelenének, ápril hó 23-án mindenkor vasárnap d. u. pont 3 órakor a Zöldfa szálloda kistermében rendes évi közgyűlést tartja, melyre a tagokat számos megjelenésre tisztelettel meghívja az igazgatóság.

Párbaj Bánffy miatt.

Báró Bánffy Dezső miatt, mikor arról volt szó, hogy a volt miniszterelnököt a főváros gálaburgerévé választja, két városatya párbajt vívott. Az indítvány tárgyalásakor dr. Kovács Pál biz. tag odakiáltotta az indítvány aláíróinak: — Hamisítók! Erre Sándor Pál a Lipótváros volt képviselőjelöltje felszóllította kollégáját, hogy nevezze meg, kiket lát hamisítóknak s mert választ nem kapott, szemébe vágta Kovácsnak:

— Hazudik!

E kifejezésért dr. Kovács provokálta Sándort s a két városatya 1898. november 19-én kardpárbajt vívott. Nagy vérontás azonban nem esett. A Bánffy-harc emléke csak egy-egy karczolás, Es a mi ma jött. A párviadalért ugyanis ma álltak törvényt a tusa hősei és Czárán kir. táblai bírő a párbalyozók kihallgatásával kezdte a tárgyalást. Miután dr. Kovácsot kihallgatták az általános kérdésekre, a másik vádlott az előzményeket adta elő.

Sándor Pál 35 éves, nagykereskedő, tart. huszárhadnagy beismeri, hogy elenfelével megverekedett:

Elnök: Hol folyt le a párbaj?

— Fodor vivótermében.

— Mi volt az ok?

— A közgyűlésen Bánffy volt kormányelnök diszpolgársága tárgyalta bennünket, kik az indítvány benyújtói voltunk, Kovács ur hamisítóknak mondott. Mivel ezt bizonyítani nem volt hajlandó, én hazugnak neveztem őt pedig provokált.

A bíróság ezután a szekundások közül *Serfellner* Lajost és dr. *Székely* Ferenczet, majd dr. Gerber párbajorost halgatta ki, a kik bizonyítván a párbaj szabályszerű lefolyását, vallották még, hogy mindkét fél egy-egy csekély karczolással vonult el a küzdőtérrel. Felolvasták még a párbaj-jegyzőkönyvet, aztán *Gruber* Lajos királyi alügyész a párbajozók megbüntetését kérte. Dr. *Polák* Illés védő arra utalt, hogy a párbaj közpályán levők közt, országos ügy miatt történt, a melyszinte megfoghatatlan izgalmat keltett. Fele, Sándor Pál huszár-tiszt s mint ilyen szinte kényszerítve volt a párbajt megvívni. Ezek legyenek az enyhítő körülmények.

Mielőtt a törvényszék visszavonult, Kovács Pál felhozta a maga mentségére, hogy ott a közgyűlésen világosan kisült, hogy a Bánffy diszpolgárságát kérő indítvány alatt hamis aláírások is voltak, mert hisz az egyik aláírt

ép akkor nagybetegen kórházban feküdt, egy másik pláne — tébolydában volt. Ilykép jogosultnak tartotta közbeszólását.

A bíróság Sándort és Kovácsot három-három napi államfogságra ítélte. Ugy a kir. ügyész, mint a két elítélt megnyugodott.

SZINHAZ.

A mai műkedvelői előadás.

Műkedvelő hölgyek és urak rég nem léptek már a világot jelentő deszkákra Nagyváradon. A szinlapokat, melyek ilyen Uri Játzó-Társaság-ról tanuskodnak, mint valami unikumot hozzuk e helyen annak bizonyítására, hogy a régi időkben nem nélkülözötte Nagyvárad társasélete az ilyen szellemi mozgalmakat.

Az eszme tehát elég eredetinek mondható, műkedvelő hölgyek és urak s a tegnap este tartott főpróba már azt is eléggé mutatta a zártkörű hallgatóság előtt, hogy be is vált. A szereplők kifogástalanul felfogták szerepüket, nem úgy mint műkedvelők, de mint *Brandon Tamás* szalon alakjai.

»Charlie nénje«, mulatságos részletekben bővelkedik s a szereplők figyelme kiváltképen e részletek kidolgozására törekedett.

De majd hogy előleges kritikába bonyolódunk bele.

Most még csak azt mondjuk meg, hogy a mostani Uri Játzó-Társaság a nagyváradai fő-reáliskola szegény tanulói javára játszik és hogy oly nagy érdeklődés mutatkozik az előadás iránt, hogy a jegyek nagyrészt már elis keltek.

A következő szinlap eléggé igazolja a nagy érdeklődést:

Jótekonyczélú műkedvelői szini előadás.

A nagyváradai m. kir. állami főreáliskola ifjuságát segítő egyesület javára

MŰKEDVELŐ HÖLGYEK ÉS URAK 1899. április hó 15-én, szombaton

a nagyváradai szinkörben előadják:

A CHARLIE NÉNJE.

Angol bohózat 3 felvonásban. Irta Brandon Tamás. Fordította Fái I. Béla.

SZEMÉLYEK:

Sir Francis Chesney baronet, volt indiai ezredes	— — — — —	Knapp Lajos
Stephen Spittigue, oxfordi ügyvéd	— — — — —	Kerényi Miklós
Jack Chesney	} oszfordi deákok	Sebő Mihály
Charlie Wykeham		Gara Akos
Lord Frank Balberley	— — — — —	Papp János
Brassett, szolga	— — — — —	Moyzes Emil
Donna Lucia d'Alvadorez, Charlie nénje	— — — — —	Középegy Ilonka
Annie, Spittigue unokahuga	— — — — —	Török Olga
Kitty, Spittigue gyámleánya	— — — — —	Szombathy Katinka
Ella, katonatiszt árvája	— — — — —	Balogh Erzsike

Az első felvonás játszik Jack lakásán, a második a kertben, a harmadik Spittigue lakásán. Idő jelenkor

Hely árak: Alsó páholy 4 frt. Felső páholy 3 frt. Támlásszék I—IX. sorokban 1 frt. Zártszék X—XIV. sorokban 80 kr. Földszinti állóhely 40 kr. Erkély-ülés 60 kr. Karzati ülés 30 kr. Karzati állóhely 20 kr.

Jegyek előre válthatók: Láng József ur fő-utcai könyvkereskedésében, az előadás napján pedig d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig és este a pénztárnál.

Szegénysorsu tanuló ifjuságunk érdekében ezen műkedvelői szini előadás pártolására a n. é. közönséget tisztelettel felkérjük.

Nagyváradon, 1899. évi április hó 9-én.

Az állami főreáliskola igazgatósága és tanári kara.

Az előadás kezdete fél 8 órakor.

IRODALOM.

A »Látóképes levelező-lapok« — a képes levelező-lap gyűjtők lapja — első száma április 15-én jelent meg igen érdekes és szórakoztató tartalommal, valamint gazdag csere- és közvetítő-rovattal. — Előfizetési ára az 1899. év 75 kr. A 24 oldalas lapocskát — mint mutatványszámot — kíváncsira ingyen és bérmentve küldi meg a »Látóképes levelező-lapok« kiadó-hivatala *Tata*, Komárommegye.

Hivatalos közlemény.

A kötelező védhímlő oltás. Közhírré tétetik Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala részéről, hogy a város területén hivatalból eszközözendő nyilvános rendes védhímlő oltások folyó évi április hó 23-ik napjától kezdve és folytatólag minden vasárnap 9—11 óráig az Olasz Fő-utca 706—42. sz. a. régi városháza nagytermében fognak megtartatni a városi kerületi tisztviselők közbejöttével.

Ezen körülmény az 1887. évi XXII. t.-cz. és az ennek végrehajtására vonatkozó határozatok és rendelkezések alapján azon figyelemmel, hogy a szülők és gondnokok, de különösen a kereskedők és iparosok tudomására, miszerint a még be nem oltott, avagy újraoltásra kötelezett gyermekekkel, illetve tanonczaikkal beoltás végett a jelzett időben és helyen annál is inkább megjelenni el ne mulasztás, mivel ellenkező esetben az 1887. évi XXII. t.-cz. 12. §. értelmében pénzbüntetésben fognak elmarasztaltatni.

Nagyvárad, 1899. évi április hó 10-én.

Iff. Rimler Károly,
rendőrkapitány.

Igazságszolgáltatás.

Sajtóper, a mely visszafele sült el.

A Székes-Fehérvárt megjelenő »Fejérmegyei Napló« egy ízben támadásokat intézett Paulovics Ferenc nyugalmazott katonai nyivántartó ellen, amiért Paulovics sajtóper indított a cikk írója ellen. Paulovics e közben meghalt s most a kir. ügyészség vette fel vádat.

Németh Ödön a cikkírója azt magyarázta a »Fehérmegyei Naplóban«, miért nevezik a katonai nyivántartót városszerte »Paulovich ténurnak«. Paulovics tudniillik — mondta a cikkíró, oly jószívű ember, hogy a hadkötelesek egy-két napi fogházbüntetését szívesen elengedi, ha azok egy kis pénzbeli vezeklést nem sajuálnak. Akinek nincs pénze, az a pár napi napszámmal is megszabadult a dűtyitől. Kizárólag ilyen napszámmokkal műveltette a nyivántartó szőlőjét ezért nevezték »Paulovics ténurnak«. Ezekért a vádakért kellett ma Németh Ödönnek felelnie budapesti esküdtbíró-ság előtt.

Az esküdtszék ülését Zsitvay Leó, törvényszéki elnök vezette. Szavazóbírák Cseke és Madarassy bírók voltak, a jegyzőkönyvet Révi László dr. vezette. A főügyészséget Námessy János dr. kir. alügyész képviselte, a vádlott szerkesztő pedig Günther Antal dr. kíséretében jelent meg.

Az esküdtszék megalakítása után a vádlevelet és az inkriminált cikket olvasták fel. Ezután kihalgatta az elnök Németh Ödönt, aki azt mondta, hogy a cikket ő írta és érte a felelősséget elvállalja, mert a cikk írásakor a közérdek vezette. Günther Antal dr. azt a kérelmet terjesztte elő, hogy a törvényszék engedje meg a cikkben állított dolgok valóságának bizonyítását.

A törvényszék helyt ad a tanukihallgatásnak és megengedi azt is, hogy a székesfehérvári katonai nyivántartási iroda iratait felolvassák. A tanuk 6 kék-mándlis gazdaember, meglepő vallomást tettek. Egytől-egyig azt bizonyi-

tották, hogy ők trágyát hordtak és más mezei munkát végeztek Paulovicsnak annak a fejében, hogy nem büntette meg őket a jelentkezésnél elkövetett mulasztásokért. Aztán az iratok felolvasása következett. Kitünt, hogy Paulovics nem nagy rendet tartott hivatala ügyeiben sem.

Ezután Námessy János alügyész emelkedett fel szólásra és vádbeszéd helyett csupán annyit mondott, hogy az esküdtek az előttük felderült tényállás szerint *igazságos ítéletet hozzanak*. Günther Antal dr. védő köszönetet mondott ezért az ügyésznek és ismertette vidéki közgazgatás mizériáit vedence részére felmentést kért. Zsitvay Leo elnöki resuméjában is utalt a megváltozott helyzetre és az esküdtek rövid negyedórai tanácskozás után csakugyan egyhangúlag felmentő verdiktet hoztak. Ezek után a törvényszék felmentő ítéletét hirdették ki, a mely a kincstárt marasztalja el a költségek viselésében.

REGÉNY-CSARNOK.

ARANYLAKODALOM.

Irta: Mándoky Sándor.

5.

II.

És a gyászborult Takács portáról elindult a fekete halál és sorba járta a kétségbeesett város jaj és keservtől visszhangzó hajlékait és gyilkos léptei nyomán a könyök és fájdalomnak mélyes tengerségre fakadt.

Szegény Takács Baláznak sirkesztyénjén jőformán még el sem hervadt a bucsuzó szeretet koszorúinak könyáztatta virágai, — mikor már Farkas Bálint, a szerencsétlen betegek fardhatatlan istápját is letették az édes anyaföld nedves ölébe.

Igy lett özvegygyé Nagy-Enyednek két legszobb asszonya és apátlan árvákká a két legigazibb barátónak két kicsinyke, ártatlan magzata . . .

III.

Mindég fájó és megrendítő a csapás. ha a kérlelhetlen halál a szelid hitvest, a drága édes anyát ragadja ki a család szerelmes karjai közül, — de sokkal keservebb, szinte kimondhatatlan a veszteség, ha az édes otthon lelke és föntartó oszlopa, a gondos férj, az övéi boldogságáért élő édes atya dől korai sirjába: hiszen az, — akit itt visszahagy, akitől e földön örökre elszakad, — hagyja bár vissza rá s társadalmi rang és kiváltságoknak, — a mulandó vagyon és gazdagságnak millióktól irigylettek kincseit; — akkor is, mindig csak egy vezető támaszra utalt teremtés, egy gyöngye asszony az.

Csak hogy ez a két gyöngye asszony csakhamar nagyon is erősnek bizonyította magát.

Póli és Anikó, bár vérig sebzett szívvel fogadták az iszonyu csapást, mely családi boldogságuk szerelmes fészkeit, oly váratlanul s egyszerre dulta föl, — azért nem hullottak össze alatta, — sőt ellenkezőleg — Tiszta homlokukon az elevenen élő hitnek védő sisakjával, hogy van egy Ur a csillagok felett, ki özvegyet és árvát el nem hagy soha; — hívő lelkekben ez éltető hitből fakadott erős reménység vigasztaló tudatával, hogy elvesztett szeretteiket a siron túl viszontlátandják egykoron; — Isten szent akaratán megnyugodott szívökben az édes anyai és az igaz barátóni szeretetnek nehéz köteleket parancsoló, de erejében meg nem ernyed, változatlan szent érzetével igyekeztek egymást támogatva betölteni magasztos hivatásukat.

És a menyei Atya meghallgatta hívő szolgáloinak jámbor könyörgéseit és megvigasztalva őket, megsokasította életök napjait és esztendőkről esztendőkre boldogan gyönyörködhetének szeretett gyermekeik testi és lelki fejlődésében.

Az a két édes gyermek pedig, mint testvér a testvért úgy szerette egymást és ez az ártat-

an szeretet a gondtalan gyermekkor kicsinyke játékaival híven kísérte őket az aranyos ifjúságnak ábrándos korszakába át, hogy évről-évre észrevétlenül erősödve, egy csodás érzelmé válják; — lángoló szenvedélyű, édes szerelemmé, mely boldog rabságba ejtse ifju sziveik; — mely lerontsa bennök az önszeretet bálványát, — az ént, s helyében emelje az önfeláldozó, az Istentől megáldott szent szeretetet, hogy lelkökben ezután éljen két gondolat, de csak egy cél; legyen keblökbe két szív, de csak egy magasztos ideál: egymás kölcsönös boldogítása e földi létén át a sirig, — az örök, a dicsőséges boldog menyországig.

Igy szerették egymást Takács Béla és Farkas Anikó.

Kitudná híven tolmácsolni e két ifju lélek igaz boldogságát, midőn ujjakra tűzték a boldog matkaság drága karikagyűrűit? — Ki tudná híven elmondani a két édes anyának, a két testi-lelki jó barátónak csapongó örvendezését, midőn egész szeretetök és odaadó gondoskodásukkal feltve istápoltt közös tervüket beteljesedni látva, örömkönyvek között, áldólag ölelték egyetlen gyermekeiket szerető sziveikre.

Oh édes, nagyon édes percek voltak ezek mind a négyöknek.

A tulboldog örömannyák nagyban készülődtek szeretett gyermekeik lakadalmára.

E kedves foglalatosságaik közepette viradt föl *Szernyolcszáznegyvennyolcs május 30-ika*, melyen a legfelsőbb királyi kéziratral *Kolozsvárra* összehívott erdélyi országgyűlés, a tekintetes károk és rendek viharos lelkesedése között mondja ki és iktatja törvénybe a régtől óhajtott uniót Magyarországgal, melyet aztán *V. Ferdinánd király június 10-én Innsbruckban* szentesített.

A két testvérország között lehullottak a régi válaszfalak és a szabad magyar haza egész szeretetével ölelte kebelére a kincses kis Erdélyt.

De haj! — míg a Királyhágóntuli igaz hazafiak őszinte örömmel üdvözlék e várva-várt testvéri ölekezést és nemes sziveik egybeforrasztja velünk a szabadság — egyenlőség és testvériségnek új korszakot hirdető dicsőséges triászát; — azalatt az alvidéken már megdörögnek az ágyuk és talpra áll a magyar nemzet, hogy ádáz elnyomói ellen fegyverrel védje meg ezeréves hazájának feltett szabadságot.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Zmejanovics Széll Kálmán előtt.

Budapest, ápril 14. (Saját tud. táv.) Zmejanovics szerb püspök hír szerint tegnap este Széll Kálmán miniszterelnöknél járt ügyében. A miniszterelnök előtt kijelentette, hogy demisszional és zárdába vonul azon esetre, ha Brankovics patriárka is ugyanezt meg teszi.

Feljelentés egy miniszteri tanácsos ellen.

Budapest, ápril 14. (Saját tud. táv.) Huszár Kálmán belügyminiszteri tanácsos ellen feljelentés adatott be, melyben súlyos természetű vád foglaltatik. Vádolja ugyanis a feljelentés azzal, hogy elmebeteg feleségét szegénységi bizonyítvány alapján a Lipótmezei tépolydában elsőosztályú ingyenes ellátásban kezelteti, sőt 3 alapítványi helyet is biztosított neki. Huszár miniszteri tanácsos volt a hivatalosan intézkedő közeg a Lipótmezei tépolyda felett és egyszersmint érdekelt fél is. A feljelentés folytán nejét átvitette Schwarzerhez. A miniszteri tanácsos valószínűleg lemond állásáról.

Budapest, ápril 14. (Saj. tud. táv.) Huszár min. tanácsos ellen Széll Kálmán belügyminiszter rendeletére vizsgálatot in-

ditottak. Ez ügyben Cyzer Kornél min. tanácsos is kellemetlen helyzetbe kerül mint az igazságügyi osztály feje.

A Vaskapu tarifája.

Bécs, április 14. (Saját tud. táv.) A közös külügyminiszter a magyar kormány kívánságára közölte a külföldi kormányokkal a vaskapu hajózás tarifáját. Azt hiszik, hogy az osztrák kormány sem tesz ellene kifogást, mivel az áruk mérésékelték.

Milan örököi.

Budapest, ápr. 14. (Saj. tud. táv.) Mint Belgrádból jelentik, Milán exkirályra nagy örökség néz. A dús gazdag Cataginnak, ki Milán anyjának volt nagybátyja, összes vagyonát örököli.

Erélyes akció a borhamisítók ellen.

Budapest, ápril. 14. (Saj. tud. táv.) Ismeretlen okokból a borhamisítók ellen hozott ítéletek végrehajtása stagnált a budapesti főkapitányságon nem éppen javára a borfogyasztó közönségnek. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter azonban megsokalta a késlekedést és közbenjárt Széll Kálmánnal mint belügyminiszternél s ez a főkapitányt felszólította az ítéletek sürgős végrehajtására.

Foglalás Kinában.

Budapest, április 14. (Saj. tud. táv.) Bécsből jelentik a Pester Loydnak pozitív forrásból, hogy az irányadó körök leghatározottabban foglalkoznak a kínai foglalással és tanulmányozzák a kínai térképet.

A diplomácia köréből.

Bécs, április 14. A király ma délután külön kihallgatáson fogadja Bechler amerikai korvett kapitányt, az amerikai nagykövetség új tengerészeti attachéját (Magy. Táv. Ir.)

A Dreyfus-ügy.

Páris, ápr. 14. A »Figaro« mai számában Boisdeffre tábornok, Lauth parancsnok és Gribelin levéltáros vallomásait közli. Boisdeffre elmondta a bordereau fölfedezését, Dreyfus letartóztatását, a vallomásait, majd Picquart ezredesnek Walsin-Esterházy ellen folytatott nyomozásairól és Picquart kiküldéséről beszélt. A tanu azt mondja továbbá, hogy a Dreyfus ellen folytatott vizsgálatot elégtelennek találta. Du Paty de Clam üzenetéről nem volt jól informálva. Vilmos császárnak állítólagos leveléről semmit sem tudott. Végül ismétli a petit bleure vonatkozólag tett nyilatkozatait. Lauth tiltakozik Cordier állításai ellen, a ki szerinte nem ismerte a bordereaut és Picquart vallomásai ellen, mert Picquartnak nem volt tudomása Bale-nak Re... ügyökkel való beszélgetéséről. Azt mondja a tanu, hogy ha Walsin-Esterházy tudomása volt Picquart nyomozásairól, azt nem a vezérkarnak egy leveléből tudta meg. Gribelin levéltáros azt mondja, hogy nem vett részt a titkos dossier készítésében hanem csak azt tudta, hogy hol van a dossier. Emlékezteti a bírakat Picquartnak arra az indítványára, hogy a petit bleut korábról keltezett bélyeggel lássák

el és azután elmondja Du Paty de Clam-mal és Esterházyval való találkozását.

Páris, ápr. 14. A »Journal« jelenti, hogy a semmitőszék megegyezett Roget, Picquart, Cuignet, Paléologue és Matton szembesítésére nézve, pótvizsgálat azonban nem lesz. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, ápril. 14. Saját tud. táv.) Hírlik hogy amint a kamara összeül, interpelláció fog tétetni a Dreyfus ügyben az iránt, hogy mivel a semmitőszéki vizsgálat kiderítette hogy titkos okiratok alapján ítélték el Dreyfust, a kormány hivatalosan tegyen indítványt a semmitőszékhez Dreyfus ítéletének megsemmisítésére.

Anglia és Franciaország.

London, ápril. 14. A borvámok emelésének egyik oka az, hogy a francia kormány halogatja a választ arra a tiltakozásra, amelyet az angol kormány a madagaszkari hatóságoknak az ottani angol kereskedés ellen irányuló önkényes rendszabályai ellen a francia kormányhoz intézett. (Magy. Táv. Ir.)

Spanyol minisztertanács.

Madrid, ápril. 14. A minisztertanácsban Silvela miniszterelnök úgy nyilatkozott, hogy a karlisták között szakadás állott be és hogy a karlista mozgalomról szóló híresztelés valótlan. A miniszterelnök azután bejelentette, hogy az Egyesült-Államok tudomására adták a spanyol kormánynak, hogy Storer jelenlegi brüsszeli követet madridi követté nevezték ki. (M. Táv. Ir.)

Németek Angliában.

London, április 14. Tegnap este tartották meg a Metropole-szállóban Schröder báró elnöklete alatt a dalstoni német szeretetház évi lakomáját. A királyi családra mondott pohárköszöntő után Pückler gróf a német császárra mondott köszöntőt. Az osztrák-magyar nagykövetség nevében Storck lovag alkonzul Ferencz József királyt és az intézet több külföldi pártfogóját köszöntötte föl. A gyűjtések, amelyekben Ferencz József és Vilmos adományai is befoglaltatnak, eddig 3031 font sterlinget eredményeztek. (Magyar Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Dijadományozások a szegedi mezőgazdasági kiállításnak.

A szegedi mezőgazdasági orsz. kiállítás érdekében az ország gazdasági egyesületei és birtokos osztálya vállvetve működnek közre s egymás után hoznak tekintélyes anyagi áldozatokat. Jó példával legelő Magyarországi földmivelési minisztere jár, aki minden irányban hathatósan támogatja a kiállítás rendezőségét.

Azok névsorát kik eddig tiszteletdíjat ajánlottak fel, alább közöljük: Torontálmezei gazd. egyesület 300 frt értékű ajándéktárgyat. Nagyvárad. szert. főkapitány 10 drb 10 frankos aranyat. Kecskemét város 1 arany és 2 ezüst érmet. Gróf Karácsonyi Jenő 1 ezüst kelyhet, Br. Wodiáner Albert 100 frtot. Gróf Csekolics Endre 50 frtot. Szegedi keresk. és iparbank 100 frtot. Pest-Pilis-Solt-Kis-Kunmegyei gazd. egyl. 100 frtot. Gróf Teleky Arvéd 100 frtot. Zsótör Andor 50 frtot. Szeged—Csongrádi takarékpénztár 100 frt. Magyar serfőzők egyesülete 100

frtot aranyban. Magyar Kölcsonös állatbiztosító társaság 50 frtot aranyban. Gróf Zichy János 100 frtot. Báró Puthon Leopoldina 50 frtot. Dr. Schlauch Lőrincz nagyváradai püspök 125 frtot aranyban. Báró Solymossy László 50 frtot. Báró Gerliczy Ferencz 200 frtot. Fülöp szász-köbuzi herczeg és Gróf Dessewffy Aurél szintén tiszteletdíjakkal járulnak hozzá a kiállítás czéljaihoz.

Vadász-kiállítás.

Az országos gazdasági kiállítás változatos lesz látványokban. A szegedi vadász egyesület is érdekes kiállítást rendez a szegedi határ vadjaiból. Itt különösen a szárnyas vadak tenyésztete igen gazdag. Bokor Pál a vadászegylet elnöke már többeket megnyert a vadászati kiállításnak; Zsetér László, Heringh János professor és a vadász egyesület többi tagjai is megígérte, hogy a kiállítás sikere érdekében közre működnek, s gazdag gyűjteményeiket ott bemutatják. Ez ügyben jártak Szegeden dr. Lendl egyetemi tanár, az ismert ornithologus, Lakatos Károly a vadászati élet lelkes írója, akik szintén megígérték, hogy a vadászati kiállítás sikere érdekében közre működnek. Az erdészeti és vadászati kiállítási csoportbizottsága gróf Károlyi Imre elnöke alatt e hó 9-én tartott ülésében már a kiállítás tervezetét is megállapította.

Kauczióképes értékpapir.

A m. kir. pénzügyminiszter a *Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület* által kibocsátott és kibocsátandó kötvényeinek biztosítéképen elfogadandónak nyilvánította az 1897: XXXII. t. cikk 22. §-ában meghatározott esetekben.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, április 14.

Az irányzat gyenge.

Osztrák hitel	—	—	—	—	—	358.10
Magyar hitel	—	—	—	—	—	397.50
Allamvasut	—	—	—	—	—	365.90
Rimamurányi	—	—	—	—	—	307.—
Magyar jelzalog	—	—	—	—	—	249.—
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	636.—
Wagon-kölesön	—	—	—	—	—	623.—
Villamosvasut	—	—	—	—	—	225.—
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	—	353.25
Iparbank	—	—	—	—	—	104.25
Budapest közuti	—	—	—	—	—	404.50
Kereskedelmi	—	—	—	—	—	1011.50
Déli vasut	—	—	—	—	—	78.—

Az irányzat nyugodt.

Bécs, április 14.

Osztr. hitel	—	—	—	—	—	571.25
Magyar hitel	—	—	—	—	—	390.40
Allamvasut	—	—	—	—	—	366.15
Birodalmi márka	—	—	—	—	—	58.75

Határidők.

Az irányzat gyenge.

Buza áprilisra	—	—	—	—	—	9.12
Buza októberre	—	—	—	—	—	8.25
Uj tengeri	—	—	—	—	—	4.50
Rozs őszre	—	—	—	—	—	7.40
Zab őszre	—	—	—	—	—	5.74
Tengeri augusztusra	—	—	—	—	—	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. április 14-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	—	119.75
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	—	97.85
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	—	121.—
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	—	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—	120.75

Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	—	96.75
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—	100.40
Horvát-szlavón földterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	—	96.75
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölesön	—	—	—	—	—	163.25
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölesön	—	—	—	—	—	138.35
Osztrák járadék papirban	—	—	—	—	—	100.60
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	—	100.40
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	—	120.—
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	—	100.50
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	—	139.50
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	—	—	—	925.—
Magyar hitelbankrészvény	—	—	—	—	—	384.25
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	—	—	—	369.75
Osztrák-magyar államvasuti részvény	—	—	—	—	—	363.20
20 frankos arany (Napoleond'or)	—	—	—	—	—	358.60
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	—	58.45
London vista	—	—	—	—	—	120.50
Párisi vista	—	—	—	—	—	47.85
20 márkás arany	—	—	—	—	—	11.80

A szerkesztésért felelős:

D. R. VUCSKICS GYULA.

KIZÁRÓLAG intelligens

leányt vagy asszonyt

keres a nőipariskola igazgatósága, az ujonnan szervezett nőiruha szabászati műterem vezetésére, ki *minden tekintetben képes a legkényesebb igényeknek megfelelni.* Jelentkezhet f. hó 20-ig

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi október 1-től.

Nagyvárad—Szeged.					Szeged—Nagyvárad.					Nagyvárad—Arad.					Arad—Nagyvárad.				
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Arad ind.	5 10	11 20	9 37				
Ósi >	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely >	4 44	11 05	7 57	Gyula >	12 21	6 34	10 21	Kürties >	5 39	11 52	10 04				
Less >	10 48	4 56	8 06	Orosháza >	5 39	11 54	9 38	Békés-Csaba >	2 23	7 17	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 37	10 54				
Gyapju >	10 56	5 04	8 18	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza >	2 54	7 44	5 03	Békés-Csaba >	7 —	2 33	4 50				
Cséffa >	11 0 —	5 12	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Kürties >	3 28	8 20	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26				
Szalonta >	11 26	5 37	9 08	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Arad érk.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31				
Kötegyán >	11 46	5 57	9 37	Kötegyán >	7 56	3 39	6 09	Szombatság-Rogoz—Dobrest.					Dobrest—Szombatság-Rogoz.						
Sarkad >	11 57	6 9	9 51	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	Dobrest ind.	4 22	7 6	3					
Gyula >	12 21	6 34	10 21	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Nánhegyesel >	6 34	8 21	Nánhegyesel >	4 32	7 41						
Csaba >	2 10	7 22	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	Dobrest érk.	6 44	8 31	Szombatság-Rogoz érk.	4 56	7 66						
Orosháza >	3 10	8 32	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51												
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16												
Szeged >	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31												

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.					Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.					Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.							
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykúta >	10 20	3 05	7 54	10 16	—	Debreczen >	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva érk.	6 35	4 01	7 38	4 58	9 47
Bucsa >	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17						
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp >	1 17	6 15	12 24	2 27	5 38						
Élesd >	1 48	7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 35	9 14	8 13
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	Debreczen >	3 37	12 36	8 15	10 27	9 01
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Kereszte >	—	—	1 14	3 12	6 37	P.-Ladány érk.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48
Várad-Velenceze >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.					
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Vértés—Debreczen—Nagy-Léta					
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22						
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22						
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze >	2 24	—	2 30	4 05	1 31	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta- 5 25	1 05	
Mező-keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.	—	
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	H.-Bagos >	9 41	5 17	M.-Pályi >	5 47	1 30
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd >	3 04	7 56	3 21	4 56	2 50	H.-Pályi >	10 05	5 41	H.-Pályi >	6 03	1 48
Sáp >	3 33	9 38	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	M.-Pályi >	10 20	5 55	H.-Bagos >	6 18	2 05
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08	N.-Léta- 6 40	2 29				
P.-Ladány >	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa >	—	—	4 27	6 04	4 36	Vértés érk.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	9 06	4 53	6 31	5 03	Sáránd—Derecske. Derecske—Sáránd.					
Nagy-K t >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 37	5 32	7 16	—	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	9 09
Budapest érk.	7 50	10 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 37	6 59	8 33	—	Derecske érk.	9 57	5 35	Sáránd érk.	6 20	01 42

Nyomatott laptulajdonos: Szent-László-nyomda részvénytársaság nyomdájában Nagyváradon.